

Humanities Lab op ICTDelta

MARION WITTENBERG

diovisueel materiaal veel beter wordt ontsloten als met spraakherkenning wordt gewerkt en verschillende digitale bronnen worden geclusterd. Is dit schilderij een echte Van Gogh? Erik Postma van de Universiteit van Tilburg demonstreerde hoe een digitale analyse van canvas en schilderijen kunsthistorici kan helpen in hun oordeelsvorming. Andere projecten die aan de orde kwamen gingen over tekstanalyse, het koppelen van data aan Geografische Informatie Systemen (GIS), *datamining* en verrijkte publicaties.

's Middags demonstreerde een aantal sprekers hun software in de kleurrijke DANS-stand op de demomarkt. Tussen stands over robotica, geavanceerde medische apparatuur en hightech gaming liet DANS zien welke nieuwe mogelijkheden er ontstaan wanneer reeds beschikbare onderzoeksgegevens voor hergebruik worden opengesteld. (Marion Wittenberg)

www.ictdelta2010.nl/ICTD/Het-nieuwe-lab-Humanities-lab.html

Joris van Zundert (Huygens) presenteert de online editieomgeving e-Laborate

Op 18 maart vond in Rotterdam de ICTDelta plaats, een jaarlijks evenement op het gebied van ict-onderzoek en -innovatie. DANS (Data Archiving and Networked Services) organiseerde daar de sessie Humanities Lab die was bedoeld om te laten zien wat er mogelijk is met *humanities computing*: taal- en letterkunde, geschiedwetenschap, archeologie, musicologie

en kunstgeschiedenis gebruiken allemaal ict om onderzoekgegevens vast te leggen, te analyseren, te visualiseren en te presenteren.

Waarover gingen de toespraken van koningin Wilhelmina op Radio Oranje? Arjan van Hessen van de Universiteit Twente liet zien hoe au-

NCDD publiceert strategische agenda

De Nationale Coalitie Digitale Duurzaamheid (NCDD) publiceert in juni haar strategische agenda. Die gaat over het verzekeren van duurzame toegang tot digitale gegevens in de publieke sector in Nederland, zowel in de wetenschap als voor overheid/archieven, media en het cultureel erfgoed.

De strategie is gebaseerd op twee assen: een aanpak per sector en een sectoroverschrijdende aanpak. De eerste wordt aangevoerd

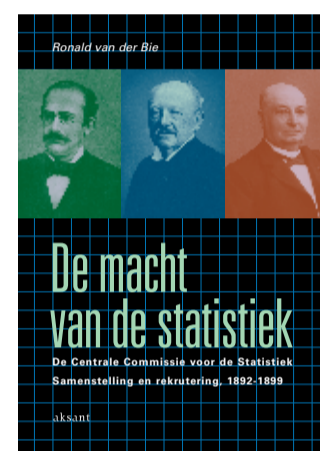
door voortrekkerorganisaties. Voor de wetenschap zijn dat DANS en de Koninklijke Bibliotheek. De sectoroverschrijdende aanpak wordt gecoördineerd door de NCDD zelf. Uiteindelijk zal een landelijk dekend netwerk ontstaan waarin alle informatie duurzaam toegankelijk gehouden kan worden die belangrijk genoeg wordt geacht om te bewaren. (IA)

www.ncdd.nl

Hoe de statistiek invloed kreeg op het overheidsbeleid

Tot aan het einde van de negentiende eeuw waren het vooral beschavingswerkers die de 'redelijke opvoeding van het volk' ter hand namen. Maar zij bleken niet bij machte om oplossingen te vinden voor de problemen die het sociale oproer van de jaren tachtig veroorzaakte. De arbeidsenquête van 1886 toonde aan hoe treurig het gesteld was met de arbeidsomstandigheden in de werkplaatsen en de rechteloosheid van de arbeiders, en leidde tot nieuwe wetgeving. De statistiek werd het noodzakelijke instrument van een staat die de ambitie had om sturing te geven aan de samenleving.

In 1892 leidde dit tot de oprichting van de Centrale Commissie voor de Statistiek (CCS). Ronald van der Bie, zelf werkzaam bij het CBS, schreef onlangs de geschiedenis van de Commissie. Van der Bie noemt de oprichting van de CCS het culminatiepunt van een reeks buitenparlementaire 'opiniërende' interventies in de sociale kwestie. Tegelijkertijd betekende de oprichting van de Commissie bij Konink-

lijk Besluit van 6 oktober 1892 een overwinning op de jarenlange tegenwerking van de subsidiegevers, die de statistiek maar 'overbodige omhaal' vonden. Het maken van statistieken zou in 1899 worden opgedragen aan het Centraal Bureau voor de Statistiek. De professionalisering van de dataverzameling, de statistiek, is dan een feit geworden. (Tineke in 't Veld)

Ronald van der Bie, *De macht van de statistiek. De Centrale Commissie voor de Statistiek, samenstelling en rekrutering (1892-1899)* Amsterdam: Aksant, 2009

COLOFON

e-data&research is het kwartaalblad in Nederland over data en onderzoek in de alfa- en gammawetenschappen. Het verschijnt onder auspiciën van DANS, het Huygensinstituut, het Centraal Bureau voor de Statistiek, de Koninklijke Bibliotheek en de Vereniging voor Geschiedenis en Informatica. Toezending kosteloos aan relaties van de stakeholders en op verzoek aan studenten in de alfa- en gammarichtingen.

Oplage: 9100.

e-data&research is online te raadplegen op www.edata.nl

Uitgever: Stichting Uitgeverij e-data&research, Postbus 93067, 2509 AB Den Haag

Redactieadres: Postbus 93067, 2509 AB Den Haag; t (070)3494450 f (070)3494451 e edata@dans.knaw.nl

Redactie: Inge Angevaere, Ronald van der Bie, Peter Boot, Martijn de Groot (hoofd/eindredacteur), Thijs Hermsen, Jetske van der Schaaf

Aan dit nummer werkten mee:

Erik-Jan Bos, Fannie Cobben, Suzan van Dijk, Robbert Dijkgraaf, Paul Dijstelberge, Charles van den Heuvel, Jaap Kamps, Marc Kemps-Snijders, Ineke Schuurman, Tineke in 't Veld, Marion Wittenberg, Paul Ziche.

Redactiesecretariaat:

Lucas Pasteuning, Jetske van der Schaaf

Vormgeving en opmaak:

Ellen Bouma

Productie: Uitgeverij Aksant, Amsterdam

Druk: Ten Brink, Meppel

ISSN: 1872-0374

Sinds kort beschikbaar

Het overzicht toont een aantal databestanden die recent voor onderzoekers beschikbaar zijn gekomen bij CBS en DANS. Een volledig overzicht van de CBS-bestanden is te vinden op www.cbs.nl/microdata. De bij DANS beschikbare databestanden komen

van diverse andere onderzoeksinstellingen. Deze kunnen kosteloos worden gedownload vanuit DANS EASY: <http://easy.dans.knaw.nl>. Via DANS kunnen ook de beveiligde microdata van het CBS kosteloos geleverd worden: www.dans.knaw.nl/nl/data/cbs/overzicht/

Centraal Bureau voor de Statistiek	Periode
Integraal-Inkomensbestand	2006-2008
ict-gebruik huishoudens en personen	2005-2007
AOW-uitkeringen	2009
Community Innovation Survey	2004, 2006
Nationale enquête arbeidsongeschiktheid	2008
EU-SILC	2007, 2008
Perinatale Registratie Nederland	2004, 2005
Productiestatistieken:	
Fysiotherapeuten	2006-2007
Verloskundigen	2006-2007
Milieudienstverlening	1993-2001
Commerciële diensten	1993-1999
Via DANS EASY	
Archeologie	
Westervoort De Schans Geldersoorth Opgraving (Archeologisch Diensten Centrum)	2009
De Oertijd van de Dru (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed)	2007
Archeologische onderzoeken Valkenburg ZH (Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek)	1985-1988, 1994, 1998, 2000
Heiloo-Hoog en Laag (Amsterdams Archeologisch Centrum/projectenbureau)	2006
Geschiedenis	
Akkers van Margraten. Erfgoed van de Oorlog; interviews afgenomen in het kader van het project Getuigen Verhalen (Ruim Kader Filmproducties)	1940-1945
Duitse bezetting op Texel, de 'Russenoorlog'; Erfgoed van de Oorlog; interviews afgenomen in het kader van het project Getuigen Verhalen (Stichting Traktor)	1940-1945
Herinneringen aan mijn Amsterdamse zusje/broertje; Erfgoed van de Oorlog; interviews afgenomen in het kader van het project Getuigen Verhalen (Limburgs Geschiedkundig en Oudheidkundig Genootschap)	1940-1945
VOC Opvarenden – Amsterdamse Kamer-update (Drs. A.J.M. van Velzen, Prof. dr. F.S. Gaastra)	18e eeuw
Sociale wetenschappen	
WOoN – Woononderzoek Nederland (Ministerie van VROM)	2009
International Crime Victims Survey (J.N. van Kesteren, Tilburg University)	2000 en 2005
European Social Survey – round 4 (via Norwegian Social Science Data Service – NSD)	2008
Aanvullend Voorzieningen Gebruiksonderzoek – AVO (CBS beveiligd microbestand)	2007
POLS Basis (CBS beveiligd microbestand)	2008
POLS Gezondheid (CBS beveiligd microbestand)	2008

Nieuwe mogelijkheden in BNTL

Aan de Bibliografie van de Nederlandse Taal- en Literatuurwetenschap (BNTL) is sinds kort de mogelijkheid van RSS-feeds toegevoegd. Daardoor kunnen belangstellenden zich abonneren op informatie over recent aan de BNTL toegevoegde publicaties of op bepaalde berichten (bijvoorbeeld alle publicaties over Couperus). RSS-feeds kunnen worden gelezen in newsreaders zoals Google Reader of FeedDemonen in mailprogramma's, maar ook opgenomen worden in andere websites.

De toevoeging van RSS-feeds is een van de vernieuwingen in een update van de e-bibliografie die het Huygens Instituut op 19 april lanceerde. Een andere vernieuwing is dat bij het zoeken naar publicaties voortaan ook treffers in de tekst worden getoond als een bestand met de volledige tekst aanwezig is. Binnenkort volgt een actie om van zo veel mogelijk publicaties de volledige tekst beschikbaar te stellen. Daarvoor zal de medewerking van auteurs en redacties worden gevraagd.

Ook het invoeren van gegevens over publicaties is wat eenvoudiger gemaakt. De redactie hoopt dat gebruikers van de BNTL zich zullen aanmelden om (eigen) ontbrekende publicaties in te voeren. Mede dankzij de nu beschikbaar gekomen RSS-functionaliteit kan dat de zichtbaarheid van de publicaties alleen maar ten goede komen. (PB)

www.bntl.nl/
www.google.com/reader/